

VRAGEN

door de leden van de raad gesteld overeenkomstig artikel 38 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad van de gemeente Groningen.

2010 – Nr. 62.

VRAGEN van het CDA van de heer J. Seton en mevrouw A.K. Kuik betreffende de plek van de buste van Carl von Rabenhaupt.
(Binnengekomen: 25 augustus 2010.)

Aan de noordzijde van het stadhuis staat al geruime tijd – een beetje weggedrukt, altijd in de schaduw en op marktdagen onzichtbaar achter de wand van menig vis-of patatkraam – een bronzen buste van Carl von Rabenhaupt. Op de talloze gangen van raadsleden naar het stadhuis valt het onze fractie steeds meer op dat we de verdediger van onze stad eigenlijk met deze plek een groot onrecht doen.

De prachtige buste is gemaakt door Willem Valk als eerbetoon aan deze luitenant generaal die vlak voor het zgn “Rampjaar” (1672) voor 4000 rijksdaalders door de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden werd ingehuurd om onze goede stad te verdedigen. Legers van de bisschop van Münster trokken op vanuit het zuiden en bombardeerden met veel gevechtskracht vanuit het zuidelijk gelegen Helpman de stad. Onder leiding van Von Rabenhaupt heeft de stad zich geweldig verdedigd. Toen bleek dat zijn aanvallen geen vat op de stad kregen trok de bisschop – alias Bommen Berend – zijn legers op 28 augustus terug! Deze geschiedenis wordt nog steeds herdacht en met vele festiviteiten gevierd. En het “Groots briljant vuurwerk” symboliseert nog steeds het lawaai dat moet hebben geklonken in de strijd in 1672.

De buste heeft lang een plaats gehad op de treden van de trap naar de zogenaamde luchtbrug tussen het huidige stadhuis en het inmiddels al weer verdwenen “nieuwe stadhuis” op de plek van de Waagstraat. Daar stond –historisch gezien- de buste precies goed: recht tegenover de Herestraat, waar Von Rabenhaupt in de richting van het zuiden keek.

Het gevaar kwam immers uit het zuiden! Vanuit het noorden had hij niets te vrezen. Na het afbreken van het nieuwe stadhuis en de bouw van de Waagstraat is het beeld verplaatst naar de noordkant van het stadhuis. Een historische vergissing lijkt ons. Hij kijkt nu in de richting vanwaar het gevaar nooit vandaan had kunnen komen. En regelmatig omgeven door een sterke vislucht. Ons is niet bekend dat die lucht destijds enige relatie had met de verdedigingsstrategie van Von Rabenhaupt. Het is al gezegd, een onopvallende, niet aansprekende koude plek, met de rug naar de vijand van destijds! Wij vinden daarom dat dit niet (meer) de plaats is die de man toekomt en uit historisch perspectief ook niet juist.

Het beeld zou dan ook weer geplaatst moeten worden op een plek kijkend in de richting van het zuiden, in de buurt van zijn oude plaats en in de vrije ruimte en niet tegen de achtergrond van een grijze muur.

Een goed alternatief zou ook kunnen zijn de ruimte in het brede deel van de Herestraat, zo tussen de plek waar de Herepoort ooit heeft gestaan en de huidige Hema. Maar misschien is er met een beetje creativiteit ook een andere plek te vinden. Voorwaarde moet zijn dat Von Rabenhaupt het zuiden in het oog houdt!

Daarom heeft de CDA fractie de volgende vragen:

1. Wat vindt u van ons idee? Of zijn er volgens u argumenten aan te voeren waarom de huidige plek van Von Rabenhaupt de meest geschikte plek is? En zo ja, welke zijn dat dan?
2. Bent u -eventueel desondanks- en na onze zienswijze bereid de buste te verplaatsen naar een plek die meer recht doet aan de historie van Groningen?

Het college beantwoordt de vragen als volgt:

Groningen, 14 september 2010.

In 1972 plaatste de Raad voor de Kunst en de Dienst Stadsontwikkeling en Volkshuisvesting in overleg met de kunstenaar Willem Valk en het Rabenhauptcomité de buste van Von Rabenhaupt onderaan de staatsietrap van het nieuwe stadhuis. Hier heeft het tot 1994 gestaan met zijn blik op het Zuiden. In 1995 was, wegens de sloop van het "nieuwe" Stadhuis en de bouw van het Waagstraatcomplex, een nieuwe locatie noodzakelijk.

In eerste instantie was daarvoor destijds een plek aan de oostzijde van het oude Stadhuis (rechts naast de trap) in beeld. Het toenmalige college koos echter voor de huidige locatie aan de noordzijde. Uit navraag blijkt dat technische en logistieke problemen aan de oostzijde (een zwakke fundering en een blokkade van de trap naar het bordes) hierbij waarschijnlijk een rol hebben gespeeld.

Ten aanzien van de vragen:

1. Wij kunnen uw redenering volgen als het gaat om de historische incorrectheid van de kijkrichting van de buste. Het gevaar kwam inderdaad uit het zuiden en dat was dan ook de reden dat hij oorspronkelijk in zuidelijke richting keek. De huidige locatie aan de noordkant doet daar geen recht aan. Waar de huidige locatie wel recht aan doet - en dat is naar onze mening veel wezenlijker voor deze buste - is de symboliek van het werk. Von Rabenhaupt leidde de stad in moeilijke tijden naar een goed einde en is daarmee een voorbeeld voor het stadsbestuur en de burgers in deze tijd. Juist vanwege deze symboolwerking is het Stadhuis de aangewezen plek voor de buste van Von Rabenhaupt, zowel voor het bestuur van de stad als voor de stadgers. De markt doet ons inziens geen afbreuk aan het beeld. Integendeel deze locatie benadrukt juist dat Von Rabenhaupt als historische figuur en voorbeeld ook gewoon in het leven van alledag tussen de burgers staat. Niet voor niets sprak de voorzitter van het Rabenhauptcomité de heer Feith bij de onthulling in 1972 de volgende wens uit: "Moge dan Rabenhaupt in brons de inwoners in Stad en Lande bezielen en inspireren tot gelijke moed, burgerzin en opoffering als Rabenhaupt in leven dat in 1672 heeft gedaan". Naar onze mening is de nabije omgeving van het Stadhuis dan ook de meest geschikte locatie voor dit beeld.

2. Een eventuele herplaatsing op een andere locatie in de vrije ruimte nabij het Stadhuis achten wij niet wenselijk, omdat dat zou leiden tot een grotere kans op beschadigingen door bijvoorbeeld leveranciers en door het te verwachten gebruik als fietsenstandaard. In verband hiermee is een locatie tegen de gevel van het Stadhuis dan ook het meest gewenst. De zuidelijke vleugel zou daar ook aan voldoen, maar een verplaatsing daarheen is niet eenvoudig. Zo zou er onder andere fundering moeten worden aangebracht waardoor op die locatie de bordesplaten moeten worden versneden. Verder moet rekening worden gehouden met het verleggen van kabels en leidingen. De (hoge) kosten die zijn verbonden aan verplaatsing naar die plek achten wij mede gezien de geringe meerwaarde niet verdedigbaar.